

**MEGVALÓSÍTÁSI TERV A
TISZA-VÖLGYI ÁRAPASZTÓ RENDSZER
(ÁRTÉR-REAKTIVÁLÁS SZABÁLYOZOTT VÍZKIVEZETÉSSEL)
I. ÜTEMÉRE**

**VALAMINT A KAPCSOLÓDÓ KISTÉRSÉGEKBEN AZ
ÉLETFELTÉTELEKET JAVÍTÓ FÖLDHASZNÁLATI
ÉS FEJLESZTÉSI PROGRAM**

(Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése, I/a ütem)

VI. TERÜLETI TERVEZÉSI FELADATOK

**VI/12/c.,d. A CÉLTERÜLETEK MŰKÖDÉSI,
ÜZEMELTETÉSI JAVASLATAINAK
KIDOLGOZÁSA A TÁJGAZDÁLKODÁS
SZEMPONTJÁBÓL**

(Szamos-Krasznaköz, Hanyi-Tizasüly)

**VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság
1016 Budapest, Gellérthegy u. 30-32.**

**VIZITERV Consult Kft.
1149 Budapest, Kövér Lajos u. 13.**

Budapest, 2005 október

VÁTI MAGYAR REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ÉS URBANISZTIKAI KÖZHASZNÚ TÁRSASÁG
H-1016 BUDAPEST, GELLÉRTHEGY UTCA 30-32
TELEFON: (36 1) 224-3100 FAX: (36 1) 224-3105 Pf.: 20 153
E-mail: vati@vati.ktm.hu

CÉLTERÜLETEK MŰKÖDÉSI, ÜZEMELTETÉSI JAVASLATAINAK KIDOLGOZÁSA A TÁJGAZDÁLKODÁS SZEMPONTJÁBÓL (SZAMOS-KRASZNA, HANYI-TISZASÜLY)

Témafelelős:

Göncz Annamária

Tervezők:

BOKARTISZ Kht.

Molnár Géza

Irodavezető

Göncz Annamária

Vezérigazgató

Csanádi Ágnes

Ez a dokumentáció a VÁTI Kht. szellemi terméke. A hozzá kötődő – szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI törvényben meghatározott – vagyoni jogok a VÁTI Kht.-t illetik.

Budapest, 2005 október

A SZAMOS- KRASZNA KÖZI TÁROZÓ TÁJHASZNÁLATVÁLTÁSÁNAK KONCEPCIÓJA

Tartalomjegyzék

1	ELVI ALAPVETÉS	2
2	A TÁROZÓ TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI.....	2
2.1	<i>Domborzat</i>	2
2.2	<i>Talajadottságok.....</i>	2
2.3	<i>Éghajlati viszonyok.....</i>	3
2.4	<i>Aktuális tájhasználat.....</i>	3
2.5	<i>A tározó vízellátottságának jellemzői.....</i>	4
2.5.1	<i>A Szamosból való töltés jellemzői (2. ábra).....</i>	4
2.5.2	<i>A Krasznából való feltöltés jellemzői (4. ábra).....</i>	4
3	optimális tájhasználat	4
3.1	<i>Tájhasználat térszintjei</i>	4
3.2	<i>Az egyes térszintek javasolt tájhasználat.....</i>	5
3.3	<i>Az egyes térszintekre javasolt élőhelyek és haszonvételek</i>	5
3.3.1	<i>Mélyártér</i>	5
3.3.2	<i>Alacsonyártér</i>	5
3.3.3	<i>Magas ártér.....</i>	5
4	ÖSSZEGZÉS	5

1 ELVI ALAPVETÉS

A Vásárhelyi- terv továbbfejlesztése elsődlegesen a vízháztartás szélsőségeinek megfelelő kezelését szolgálja. Ennek megfelelően az egyes tározók kiválasztásánál a tározók üzemeltetésének meghatározásánál nem csupán a vízrajzi viszonyokra, illetve az árvízcsúcs csökkentő hatásra kell összpontosítani. Mindezek mellett vizsgálni kell az adott térség tájhasználatát, meg kell keresni azokat a táji és tájhasználati elemeket, melyek lehetővé teszik a tavaszi vízbő időszakok vizeinek visszatartását és felhasználását. Az egyes tározók és az általuk érintett öblözetek tájhasználatát – végső soron pedig az egész Tisza térség fejlesztését e céloknak kell alárendelni. Minden esetben hangsúlyozni kell, hogy a vízmegtartása, a tavaszi vízbő időszakok vízének megtartása olyan nemzetbiztonsági kérdés, mely minden más fejlesztési prioritásnál előbbre való.

2 A TÁROZÓ TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI

A Szamos –Kraszna közti tározó a FETIVIZIG működési területén helyezkedik el, a 2.58 számú ártéri öblözetben. A tározó nyugati határát a Kraszna keleti töltése adja, mely adott a terület lehatárolása szempontjából, a többi irányból a települések védelmére létrehozott töltések alkotják a tározó határait. A területet Észak-dél irányban kettészelő Északi főcsatorna is fontos szerepet játszik a természeti adottságok vizsgálatakor. A tározó területén 9 település külterülete érintett: Mátészalka, Ópályi, Nagydobos, Szamosszeg, Szamóskér, Tunyogmatolcs, Győrtelek és Kocsord. (képl)

2.1 Domborzat

A Szamos –Kraszna közti tározó, mint nevéből kiderül a Szamos és a Kraszna között elhelyezkedő terület, mely egy háromszöget zár be egymással. Első ránézésre is nagyon szépen kirajzolódnak azok a folyómedrek mikrodomborzatai, amik az évek során részben, vagy teljesen feltöltődtek a mezőgazdasági munkálatok során, mely domborzati vonulatok erősen fel vannak szabdalva a csatornahálózattal. A legmagasabb részek Kocsord és Tunyogmatolcs mellett található 110-113 mBf között ezek a magas vonulatok egyfajta védelmet nyújthatnak a Dél, Dél-keleti részein a tározónak. Észak felé haladva a terület domborzati magassága csökkenő, mélyebb öblözetek alakultak ki, melyek 108-110mBf –i magasságok között határolódnak el. Ezekben a mélyebb öblözetekben lehet alkalmas a terület nagyobb kiterjedésű tavak kialakítására, természetesen földmunkálatokkal (mélyítéssel)és itt lehet megemlíteni a leendő anyagnyerőhelyek domborzati adottságait is.

2.2 Talajadottságok

A területen-melyen a tározó található- 1-12 m vastagságú folyóvíz által létrehozott képződmények alkotják a felszínt. Uralkodó földtípusát a barnaföldek teszik ki, melyet kisebb homok és öntésiszap foltok tarkítanak. A terület legkorábban keletkezett részei a K-i homokos kavicsos képződmények, a legfiatalabbak, pedig az öntésiszap és öntésanyaggal borított területek. A tározót magába foglaló terület takaróját öntésanyagokon kialakult réti és lápi talajok alkotják. Mechanikai összetétel tekintetében a vályogtól az agyagig minden előfordul, savanyú kémhatású, kevés szervesanyag tartalommal rendelkező VIII. vagy IX. talajminőségi kategóriába sorolható rossz termőképességű öntéstalajokat találunk. Továbbá nagy hányadát

alkotják a felszíni takarónak a réti talajok, melyek vízgazdálkodására, sűrű összetételük miatt, jó vízraktározó és rossz vízvezető képesség jellemző. A réti talajok szervesanyag tartalma 3-4%-ra tehető. Előfordulnak továbbá öntés réti talajok, melyek fizikai adottságai a réti talajokénál kisebb sűrűségű vályog vagy agyagos vályog; emiatt vízgazdálkodásuk jobb, mint az imént említett talajtípusnak, viszont szervesanyag tartalmuk is lényegesen elmarad az előzőekétől. Kémhatásuk savanyú, termékenységü besorolásuk megegyezik a réti talajokéval.

Előfordulnak továbbá savanyú kémhatású tőzeges és lápos talajok, valamint síkláp. Ezek a területek – különösen ahol művelés alá nem esnek – a rájuk jellemző egyedi vegetáció miatt értékesek.

2.3 Éghajlati viszonyok

A tározó a mérsékelt hűvös és a mérsékelt meleg éghajlati öv határán helyezkedik el, mérsékelt száraz terület. A terület éghajlatát jelentősen befolyásolja a Kárpát Medence miatt adódó medence jelleg. Az évi napsütéses órák száma 1960-1970, a nyári negyedévé 780-800 óra, a télié kevéssel 170 óra alatti. Az évi középhőmérséklet 9, 6-9, 7°C, a vegetációs időszak pedig 16, 5-16, 8°C. Évente 184-186 napon keresztül a napi középhőmérséklet 10°C fölött van. A fagymentes időszak 176-181 napot tesz ki az évből. Az évi legmagasabb hőmérsékletek átlaga K-en 33, 8°C, Ny-on 34, 2°C, a téli legalacsonyabb hőmérsékletek átlaga -18°C körüli.

Az összes év csapadék mennyiség 610-700 mm. A hótakarós napok száma átlagosan 50, az átlagos maximális hóvastagság 20-24 cm.

Az ariditási index 1, 10 -1, 15 közötti.

Az uralkodó szélirány az É-i, második helyen áll a D-i, ősszel a DK-i, a szél átlagos sebessége 2, 5-3, 0 m/s. A terület éghajlata megegyezik a Kárpát Medence átlagos éghajlatával.

2.4 Aktuális tájhasználat

Az elemzés szempontjából fontos megemlíteni a terület mezőgazdasági művelhetőségére jellemző százalékos arányokat. A tározó nagy részét, közel 70%-át gyenge minőségű szántó alkotja, ezek a területek a domborzati elemzésnél említett folyó és érmaradványok, melyek nagy részét jelenleg szántóként művelnek. A maradék 30%-ot, ami elsősorban csak a terület nyugati, Kraszna menti vékony sávjára értendő, kiváló, jó és közepes minőségű szántók alkotják.

A területen lévő szántók terjedelmét illetően kis és nagytáblás szántók egyaránt megtalálhatók, de ez nagyrészt a tározó adottságaiból is következik, ugyanis több település is a körvonal szélénél helyezkedik el. A művelt területek tájhasználatára intenzív mezőgazdaság jellemző, meghatározó növények a búza, kukorica, de megtalálhatók a nagy kiterjedésű kaszálók is, a mélyebb területeken a bokor füzesek és a siskanád jellemző növényzet.

A terület mezőgazdasági elosztottsága; a tervezett tározó területének döntő hányada mezőgazdasági művelés alatt álló szántó. A további területeken erdő és cserjés foltokat, réteket illetve legelőket találunk. A vízzel borított területek aránya elenyésző. A kialakítandó tározó egyes részei szerepelnek a Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet bővítési tervezetében. Ezen természeti értékek a tervezett tározó ÉNy-i részén találhatóak.

2.5 A tározó vízellátottságának jellemzői

Egy tározó rendszeres árasztása során csak azokat a lehetséges beeresztési pontokat vizsgáltuk, melyeken keresztül a vízszivattyúzás és átemelés nélkül töltheti fel a tározót. A Szamos- Kraszna közti tározó esetében két lehetséges pont is adódik, az egyik a Szamosból Tunyogmatolcsnál, mely fix küszöbű, a másik a Krasznából.

2.5.1 A Szamosból való töltés jellemzői (2. ábra)

A Szamos vízállása alapján az évente visszatért árvízszint 108. 40 mBf. Ez a szint, mint az ábrából is kiderül minden évben alkalmas a tározó feltöltésére, az 1990. év kivételével.

Visszont nagyon nagy eltérést mutat a következő adat mely a két éves elárasztásra utal, mely szint értéke 112 mBf , ami majd 3,5 méteres emelkedést mutat, de az évek nagy részében az árhullám meghaladta a 110.4mBf –i szintet. Mindez arra utal, hogy az évek túlnyomó részében ez a 110. 4 mBf szint alkalmas a tározó tér Szamosból való közvetlen feltöltésére. (3. ábra)

2.5.2 A Krasznából való feltöltés jellemzői (4. ábra)

Itt az éves visszatérő árvízszint 107. 70 mBf, ami nem éri el a tározó legalacsonyabb domborzati szintjét, ami 108mBf, viszont az évek nagy részében az árhullám két év kivételével meghaladta a 109 mBf szintet. A két éves visszatérés, ami 110. 40 mBf a tározó tér 70%-át elboríthatja. (5. ábra)

3 OPTIMÁLIS TÁJHASZNÁLAT

Az optimális tájhasználat meghatározásakor az egyes térszintek kijelölésére, és az adott térszintek folytatható tevékenységek megjelölésére összpontosítottunk. A vízrendszerre vonatkozó adatokat, illetve elemzéseket (fejtározók, víz tovább vezetése, stb.) csak ott említettük, ahol erről az érintett gazdálkodókkal, vagy legalább egy részükkel a kérdésről egyeztetünk.

3.1 Tájhasználat térszintjei

A Szamos- Kraszna közti tározó domborzati elemzéséből adódóan optimális feltöltési szintje 110. 4 mBf, ez a szint megegyezik mind két beeresztő műtárgy optimális beeresztési szintjével, és szinte bármelyik évben biztosíthatja a vízpótlást a tájhasználat szempontjából. Ennél az optimális szintnél a legmélyebb területeken 1, 8-2, 2 m-es vízmélységet eredményez, ugyanakkor az átlagos vízszint nem haladja meg az 1 métert. Tájhasználat szempontjából fontos, hogy lehetőség van két fejtározó kiépítésére, mely lehetőséget nyújt az artéri tájgazdálkodás szempontjából fontos víz megtartására és esetleges pótlására a területen. (6. ábra.)

A fejtározók kiválasztásánál a domborzati szintek játszottak fontos szerepet, kialakításuk nem a legalacsonyabb területekre kerültek, így lehetőség van a mélyebb területre való azonnali vízpótlásra. Határaik körben magas fekvésű domb vonulat, melyek a vizet természetes módon meg tudják tartani. Tájgazdálkodás szempontjából ez fontos szerepet kap.

Az optimális tájhasználat kialakítása érdekében a víz beeresztése a kora tavaszi hónapokban történhet, a rügyfakadás időszakát követően már a beeresztés károkkal jár, így nem javasolt.

A rendszeres tározás üzemvízszintje 110-110. 5 mBf között alakulhat.

Az artéri szintek meghatározása:

- ~ mélyártér: 108. 4 mBf alatti területek (nem jellemző)
- ~ alacsony ártér: 108. 4- 110. 4 mBf között a terület kétharmada
- ~ magas ártér: 110. 4 mBf fölött

Ármentes szint nincs a tározóban, ugyanis a maximális tározási szint 112. 65 mBf, a töltés, ami körbeveszi 1 méterrel magasabb ennél a szintnél. (7. kép)

3.2 Az egyes térszintek javasolt tájhasználat

Ökológiai szempontból olyan tájhasználatra van szükség, amely rendkívül vízigényes és nagyon fontos, hogy a vízmegtartó képessége nagy legyen. A talaj és termőhelyi adottságokat is figyelembe véve a terület 1/5 része alkalmas lehet szántóművelésre, a többi 4/5 rész pedig az alacsony ártér szintjeihez igazodva kaszálók és természetközeli erdők kialakítására lehetnek alkalmasak.

3.3 Az egyes térszintekre javasolt élőhelyek és haszonvételek

Az egyes térszintekre javasolt élőhelyek meghatározása során elsősorban a tájon őshonos növénytársulásokra alapoztunk. Hangsúlyoznunk kell továbbá, hogy itt természetes élőhelyekről van szó. Az egyes haszonvételek ezen élőhelyek kezelésének és esetleges gazdasági hasznosításának összekapcsolásáról, illetve összekapcsolásának lehetőségéről szólnak.

3.3.1 Mélyártér

Nem jellemző a területre, lényegében a különböző medrekre és kialakítható tavakra összpontosul. Jellemző haszonvétel lehet a halászat, illetve a nád és gyékényfelhasználás.

3.3.2 Alacsonyártér

A terület nagy részére domborzatilag ez jellemző, kialakulhat a spontán erdősödés- fűz-nyár, illetve kőris-tölgy ligetek – erdőgazdálkodás, gyümölcsösök (körte, dió, szilva), ezekből Őshonos gyümölcsligetek kialakítása. Jelentős része jelenleg is az alacsony ártér területeinek a legelő, kaszálók, ezekből kialakítható haszonvétel a legelő és gyepgazdálkodás.

3.3.3 Magas ártér

Nem jelent összefüggő területet, ezért nagyüzemi nagytáblás szántóművelésre nem, viszont kistáblás szántók kialakítására alkalmas. Erdősávok, keményfa -Kőris-tölgy ligetek, a kapcsolódó haszonvétel –erdőgazdálkodás. Őshonos gyümölcsökből(körte, dió, szilva), való gyümölcsények létrehozása.

4 ÖSSZEGZÉS

A tájhasználatra tett javaslat elsősorban az ökológiai igényeket foglalja össze.

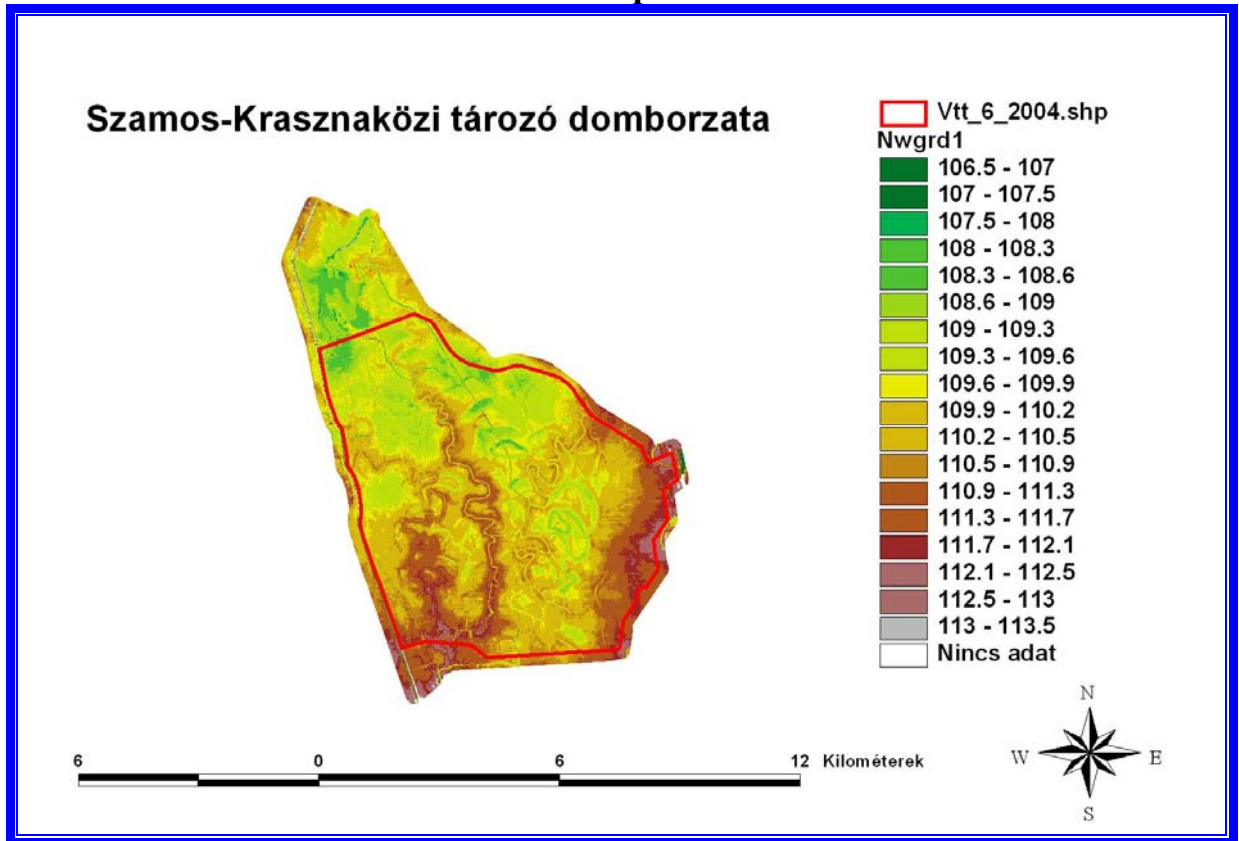
A Szamos- Kraszna tározó tájgazdálkodására vonatkozóan a következőket összegezzük.

A tájhasználat szempontjából jelentős a Szamos és a Kraszna jelenléte, ami a tározó számára állandó víz utánpótlást biztosít. Így lehetővé válik, nagy vízigényű és víztartó képességű társulások telepítése, és gazdasági hasznosítása.

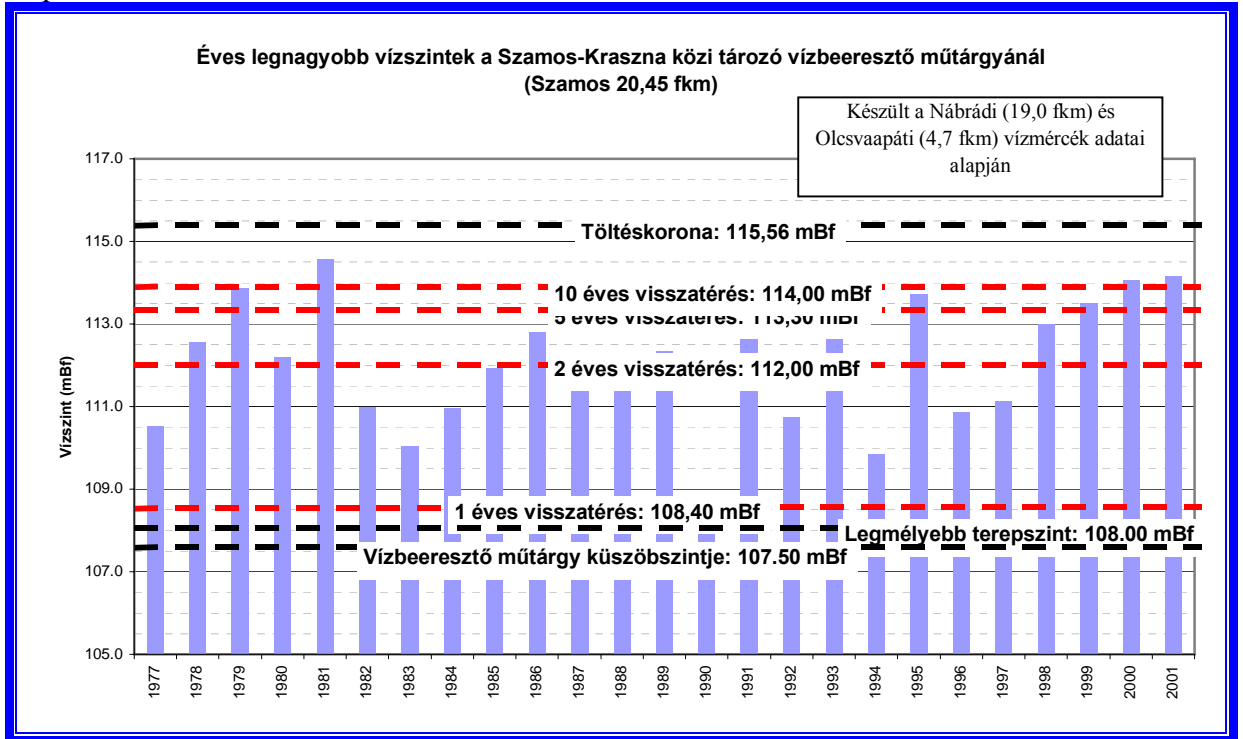
Ezáltal a tájgazdálkodási igényeknek megfelelő vízkormányzási rendszer e tározóra viszonylag könnyen kialakítható és az adottságok is megfelelnek, hogy ártéri tájgazdálkodás

jöhessen létre. A tározó területén illetve annak közvetlen hatókörében olyan támogatási feltételekre lenne szükség, melyek a fent említett adottságok lehetőségeit elősegíthetik.

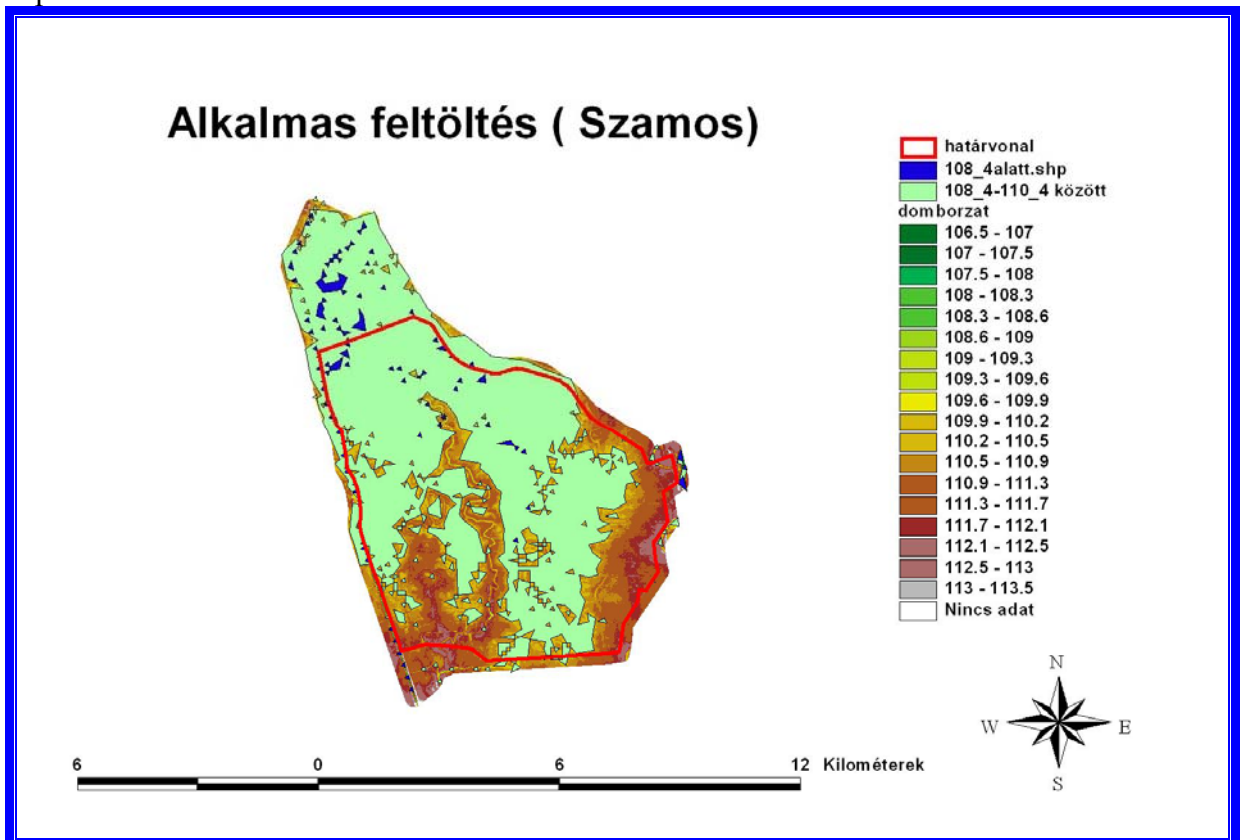
A dokumentum képei

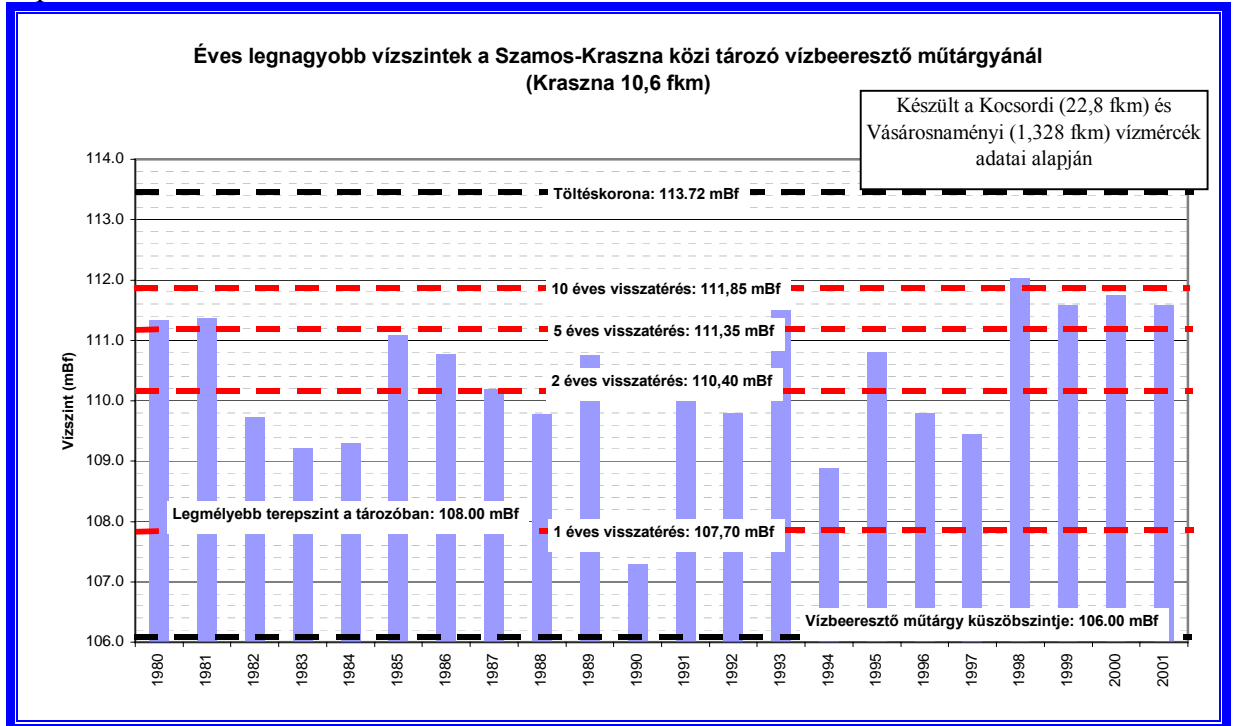
Kép2

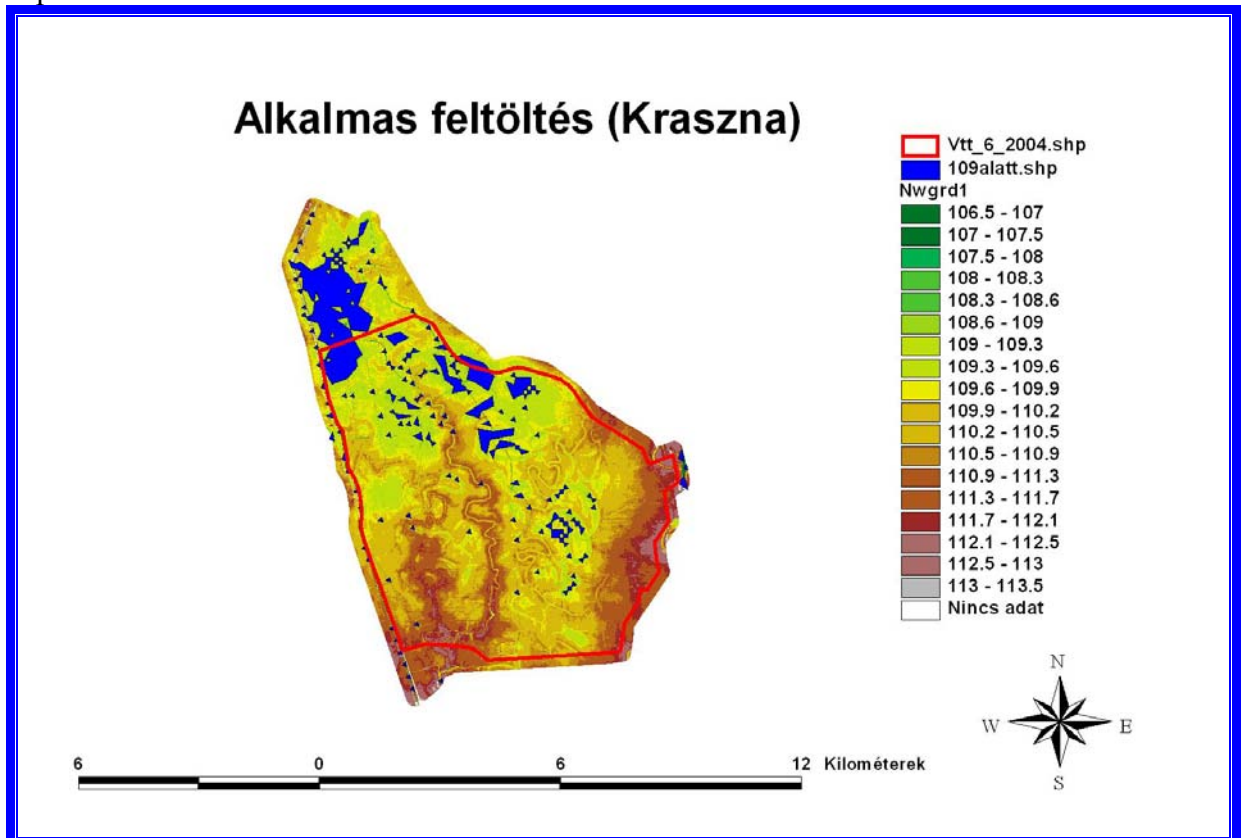
kép3

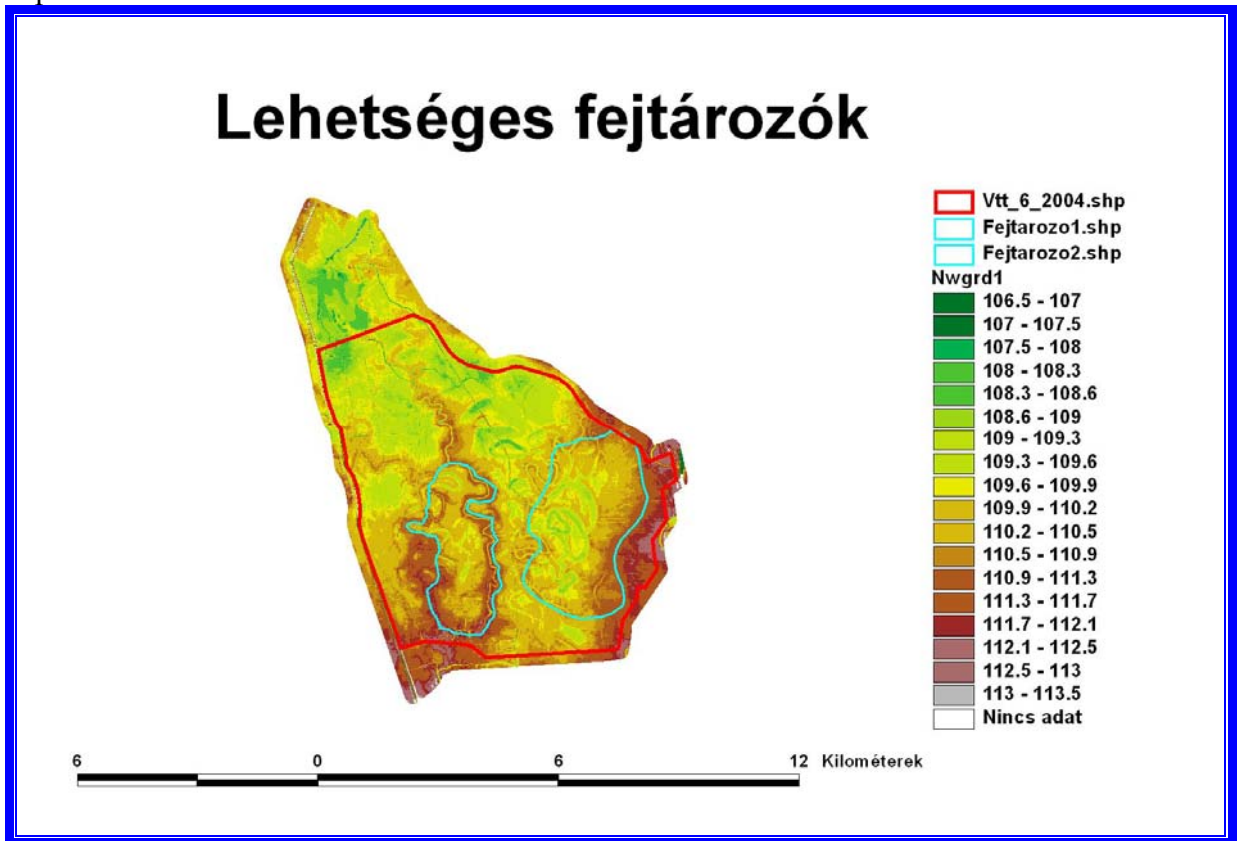
kép4

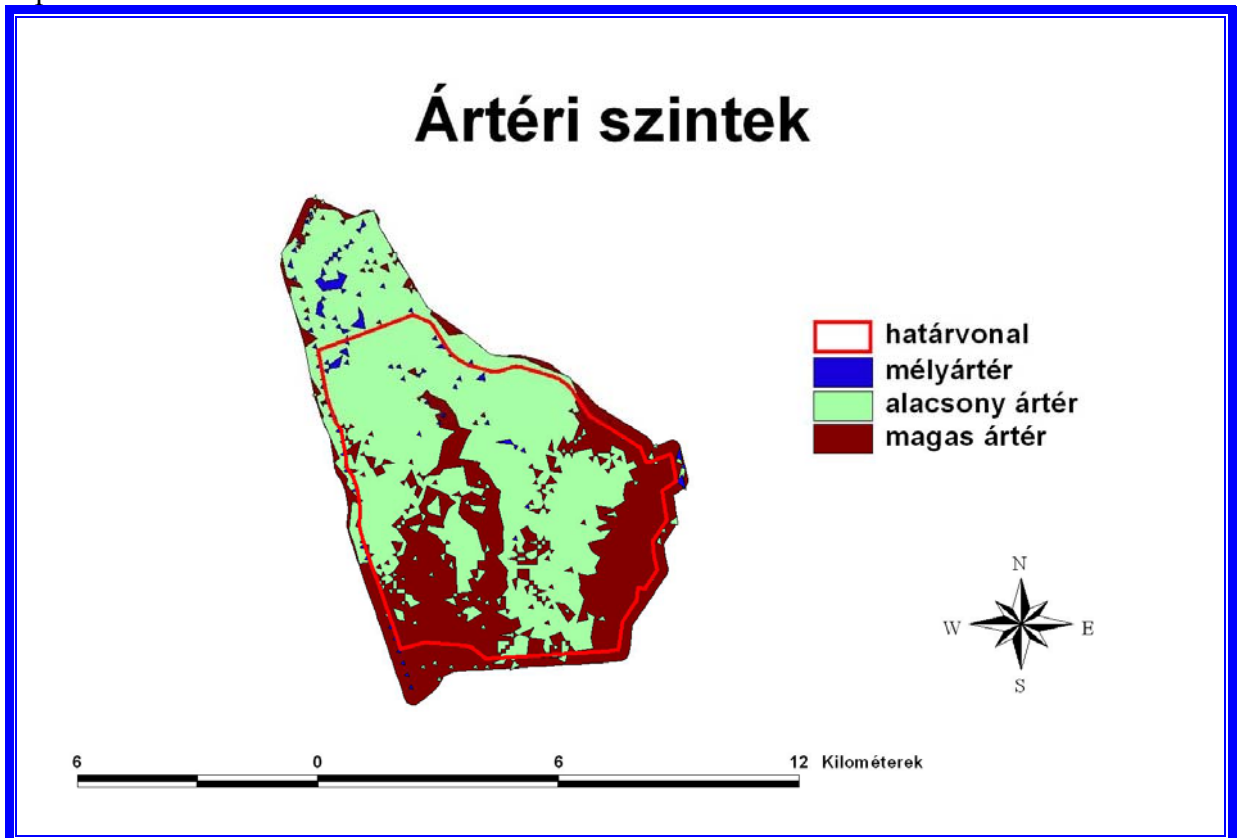
kép5

kép6

kép7

HANYI-TISZASÜLYI TÁROZÓ TÁJHASZNÁLATVÁLTÁSÁNAK KOMCEPCIÓJA

Tartalomjegyzék

1	ELVI ALAPVETÉS	2
2	A HANYI-TISZASÜLYI TÁROZÓ TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI	2
2.1	<i>Domborzat</i>	2
2.2	<i>Aktuális tájhasználat.....</i>	2
2.3	<i>A tározó vízellátottságának jellemzői.....</i>	3
2.3.1	<i>A Tiszából való töltés jellemzői.....</i>	3
2.3.2	<i>A Jászsági főcsatornából való feltöltés</i>	3
3	AZ OPTIMÁLIS TÁJHASZNÁLAT	3
3.1	<i>Tájhasználat térszintjei</i>	3
3.2	<i>Az egyes térszintek javasolt tájhasználata</i>	4
3.3	<i>Az egyes térszintekre javasolt élőhelyek és haszonvételek</i>	4
3.3.1	<i>Mélyártér</i>	4
3.3.2	<i>Alacsonyártér</i>	4
3.3.3	<i>Magas ártér.....</i>	4
4	TÁROZÓ VÍZKORMÁNYZATI RENDSZERE	4
5	ÖSSZEGZÉS	5

1 ELVI ALAPVETÉS

A Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése elsődlegesen a vízháztartás szélsőségeinek megfelelő kezelését szolgálja. Ennek megfelelően az egyes tározók kiválasztásánál, a tározók üzemeltetésének meghatározásánál nem csupán a vízrajzi viszonyokra illetve az árvízcsúcs csökkentő hatásra kell összpontosítani. Mindezek mellett vizsgálni kell az adott térség tájhasználatát, meg kell keresni azokat a táji és tájhasználati elemeket, melyek lehetővé teszik a tavaszi vízbő időszakok vizeinek visszatartását és felhasználását. Összességében olyan tájhasználati modellt kell kidolgozni, amely növeli a táj vízmegtartó képességét.

2 A HANYI-TISZASÜLYI TÁROZÓ TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI

Az árvízi tározónak kijelölt terület a KÖTIVIZIG működési területén, a 2.37 számú ártéri öblözet része. Keletről a Hanyi-ér, a Jászsági-főcsatorna bal parti és a Tisza jobb parti töltése, délen a Tiszasülyi-főcsatorna, északon a 12.sz. csatorna, míg nyugaton a 22.sz. csatorna mentén kiépítendő új töltések határolják. A d) változatnál északnyugaton a 220 kV-os távvezeték a tározótéren kívül marad.

2.1 Domborzat

A tervezett tározó a Hevesi ártér területén fekszik. Maga a kistáj 85 és 91 mBf közötti magasságú, síkság, szintkülönbségei azonban kicsik. A tározó területén a legmagasabb szint 88 mBf körül alakul, míg a legalacsonyabb szint 84 mBf. A legmagasabb szintek a tározó délkeleti és északnyugati sarkaiban találhatóak. A tározó keleti oldalán 85.8 – 86.5 mBf magasságú többé kevésbé összefüggő hát húzódik észak-déli irányban, mely a tározó teljes szélességében végigfutó kelet-nyugati irányú nyúlványban végződik; míg a nyugati oldalon hasonló magasságú ártéri szigetek tarkítják a mikro-domborzatot. A szigetek illetve hátaik között meghúzódnak laposok általában 84,8 – 85,8 mBf körüli magasságúak. A hátaik és laposok közötti szintkülönbségek tehát rendkívül csekélyek. A területen nagyobb állandó vizű tavak kialakítására csak a térszint tagolása, mélyítése mellett lehetséges. E téren kiaknázható lehetőséget az anyagnyerő gödrök és a területen a talajjavítás érdekében kialakított gödrök jelentenek.

2.2 Aktuális tájhasználat

A tározó területére a nagytáblás szántó művelés jellemző. A parlagterületek aránya viszonylag csekély, viszont több vetésben is megjelent a nád, a siskanád. Jellemző növények a különböző gabonafélék, illetve a napraforgó és a kukorica. Az intenzív mezőgazdaságra jellemző tájszerkezetet csak néhány faültetvény tarkítja.

A jelenlegi tájszerkezet vízmegtartó képessége csekély.

A tározó területén természetes, természetközeli élőhelyek nincsenek.

2.3 A tározó vízellátottságának jellemzői

Egy adott tározó rendszeres árasztása során csak azokat a lehetséges beeresztési pontokat vizsgáltuk, melyeken keresztül a víz szivattyúzás és átemelés nélkül töltheti fel a tározót. A Hanyi-Tiszasülyi tározó esetében két ilyen lehetséges pont is adódik. Részben közvetlenül a Tiszából, részben pedig a Jászsági főcsatornából.

2.3.1 A Tiszából való töltés jellemzői

A Tisza éves rendszerességgel visszatérő árvizeinek szintje 85.1 mBf. Ami azt jelenti, hogy a tározó 84.8 mBf szint körüli magasságig minden évben feltölthető. Ez esetben az elöntés viszonylag kisterületet érint gyors lefolyású árvíz esetében még e terület teljes elborítása sem biztos, mert a mélyebb területeket határoló laposokon nem mindenütt tud átbukni a víz. Az 1973-tól terjedő időszak árhullámainak vizsgálata azt mutatja, hogy ilyen alacsony árhullám mindössze két évben, 1973-ban és 1990-ben volt a Tiszán a tározó mellett. (5. ábra) Az évek nagy részében az árhullám meghaladta a 86 mBf. szintet. Mindez azt jelenti, hogy a tározó tér az esetek többségében 86 mBf. körüli szintig közvetlenül a Tiszából is tölthető.

2.3.2 A Jászsági főcsatornából való feltöltés

Tekintettel arra, hogy a Jászsági-főcsatorna keresztezi a tározót, így lehetőség nyílik vízleadásra közvetlen a főcsatornából is a jobb és bal parti töltésekbe betervezett zsilipes átérseken keresztül.

3 AZ OPTIMÁLIS TÁJHASZNÁLAT

3.1 Tájhasználat térszintjei

A Hanyi-Tiszasülyi tározó domborzati elemzéséből adódóan az optimális feltöltés szintje 85,8 mBf. Ez esetben a tározó területének kb. 2/3-a kerül víz alá. Ez a legmélyebb területeken mintegy 1,5-1,8 m-es vízmélységet eredményez. Ugyanakkor az átlagos vízmélység nem haladja meg a 0,6 m-t. (6. ábra) A beeresztett víz mennyisége az évek során változhat. E változást részben a folyó vízállásai okozhatják, részben mesterségesen is előidézhető. Az optimális tájhasználat kialakítása érdekében a vízbeeresztése a kora tavaszi, tavaszi hónapokban történhet. A rügyfakadás időszakát követően lehetőség szerint már nem kell vizet vezetni a tározóba.

Ilyen körülmények között a rendszeres tározás üzemvízszintje 85.5 – 86 mBf. között alakulhat. Ennek megfelelően az ártéri szintek az alábbiak szerint alakulnak:

- Mélyártér: 85.1 mBf alatt
- Alacsony ártér 85.1 – 85.5 mBf között
- Magas ártér 85.5 mBf felett

Ármentes szint – tekintettel a lehetséges véstározásra – nincs a tározóban. (7. ábra)

3.2 Az egyes térszintek javasolt tájhasználata

A kérdéses területen ökológiai szempontból a legvízigényesebb és ezzel együtt a legnagyobb vízmegtartóképességű tájhasználat kialakítására volna szükség. Ez összetett haszonvételeket alapul véve olyan mozaikos tájszerkezetet jelent, melyben – a talaj és termőhelyi adottságokra is tekintettel – 1/6 résznyi terület jutna a kistáblás szántóművelésre, ugyancsak 1/6-nyi rész esne a kaszálókra, míg a fennmaradó 2/3 részen a térszintnek megfelelő természeteszerű erdőket lehetne kialakítani.

3.3 Az egyes térszintekre javasolt élőhelyek és haszonvételek

3.3.1 Mélyártér

Fűz-nyár, illetve mocsári tölgy ligetek – erdőgazdálkodás, biomassa hasznosítás

3.3.2 Alacsonyártér

Fűz-nyár, illetve kőris-tölgy ligetek – erdőgazdálkodás, gyümölcsösök (körte, dió, szilva)

Mocsárrétek – legelő és gyepgazdálkodás

3.3.3 Magas ártér

Kőris-tölgy ligetek – erdőgazdálkodás, gyümölcsösök (körte, dió, szilva)

Mocsárrétek – legelő és gyepgazdálkodás

Kistáblás szántók – szántóművelés

4 TÁROZÓ VÍZKORMÁNYZATI RENDSZERE

A Hanyi-Tiszasülyi tározóval kapcsolatban sem a belső, sem a víz továbbvezetését szolgáló vízkormányzás iránt nem lépett fel igény. A tározó feltöltését és leürítését így elsősorban árvízvédelmi szempontok kell végezni.

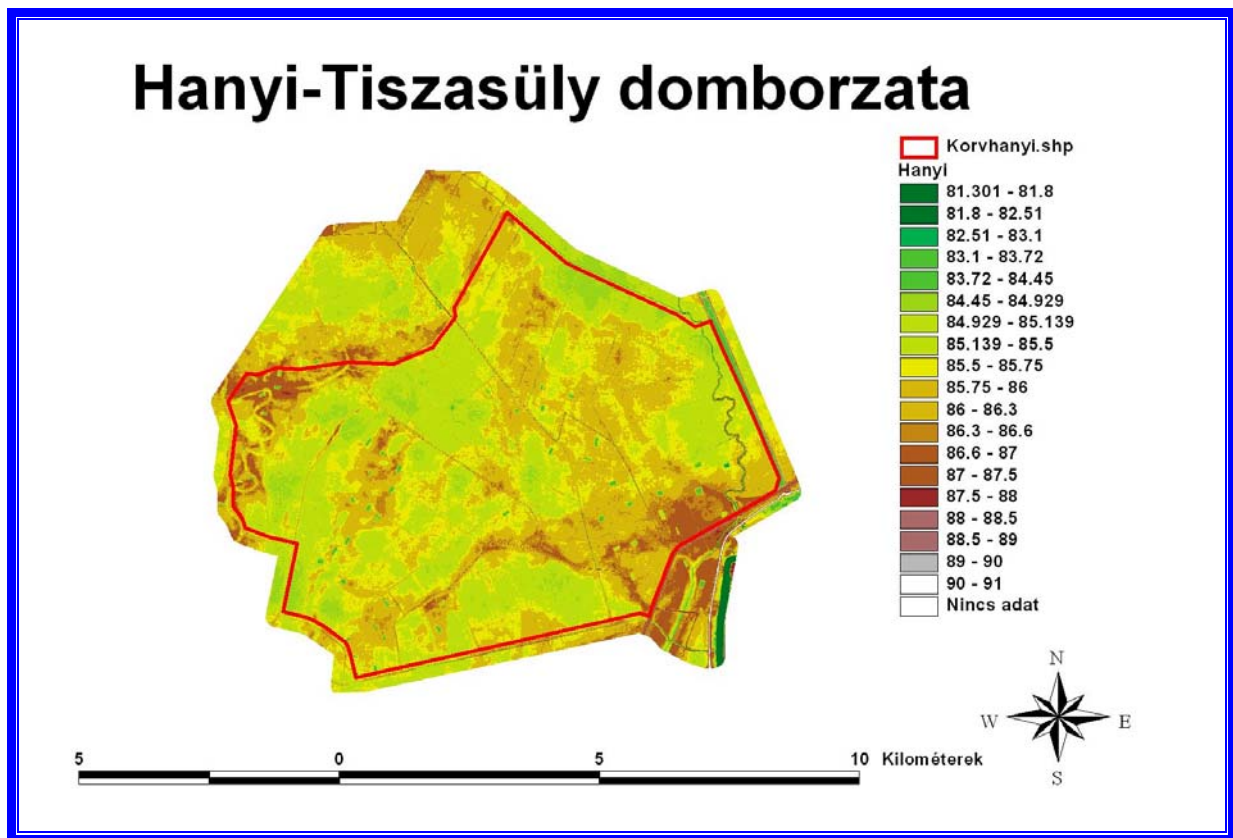
A tájgazdálkodás elvi lehetőségét a kialakított műtárgy helye nem befolyásolja. A műtárgy küszöbszintje (83.5 mBf.) megfelelő, lehetővé teszi a víz be és kivezetését.

A tájgazdálkodás érdekében kialakítandó vízkormányzás elvi lehetőségét a csatornarendszer és a műtárgyak jelen körülmények között is biztosítják.

5 ÖSSZEGZÉS

A tározó tájhasználatára tett javaslat elvi jelentőségű, elsősorban az ökológiai igényeket foglalja össze, és ahhoz nyújtana kiindulópontot, hogy az adott esetben milyen irányban változtassuk meg az agrár-támogatást. A tározó területén, illetve annak hatókörében olyan támogatási feltételekre lenne szükség, melyek lehetővé teszik a nagy vízigényű és víztartó képességű társulások termesztését, gazdasági hasznosítását. A konkrét tájhasználati formákat e támogatások ismeretében a tározóterületen gazdálkodókkal együttműködve lehet kialakítani.

ÁBRÁK

1. ábra: A Hanyi-Tiszasülyi tározó domborzata

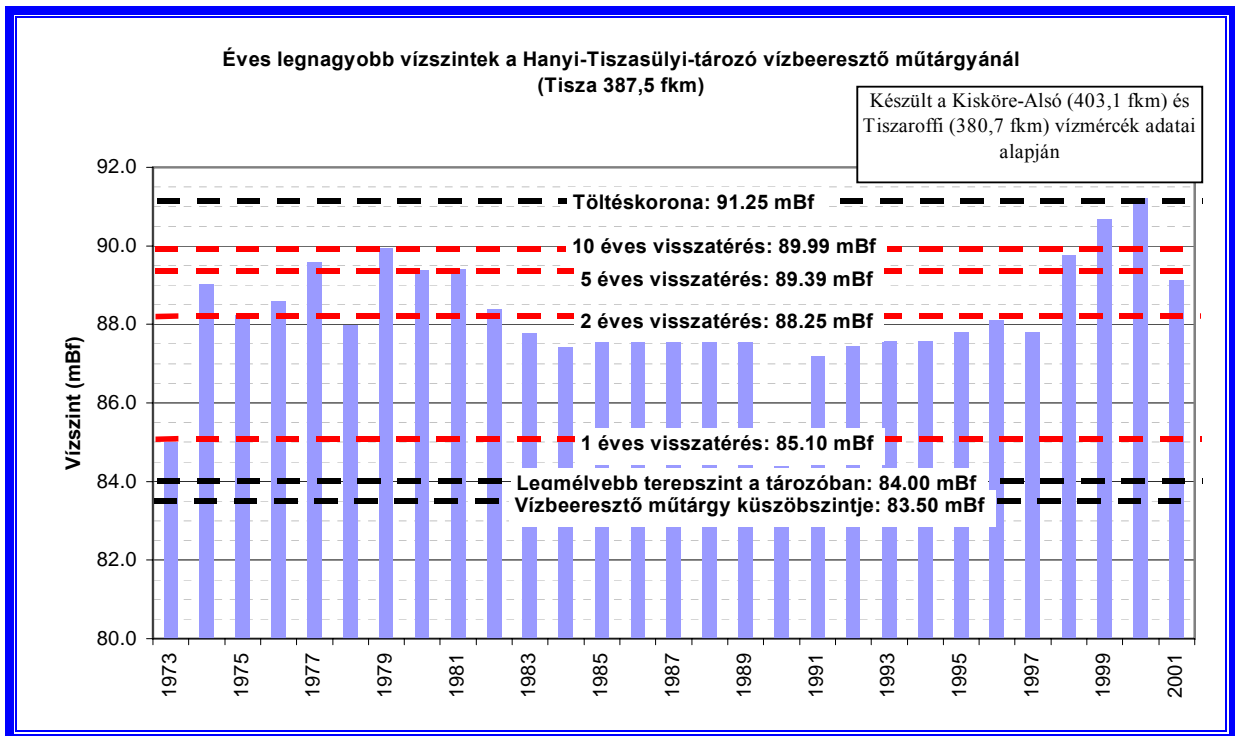
2. ábra: Parlagon maradt szántó

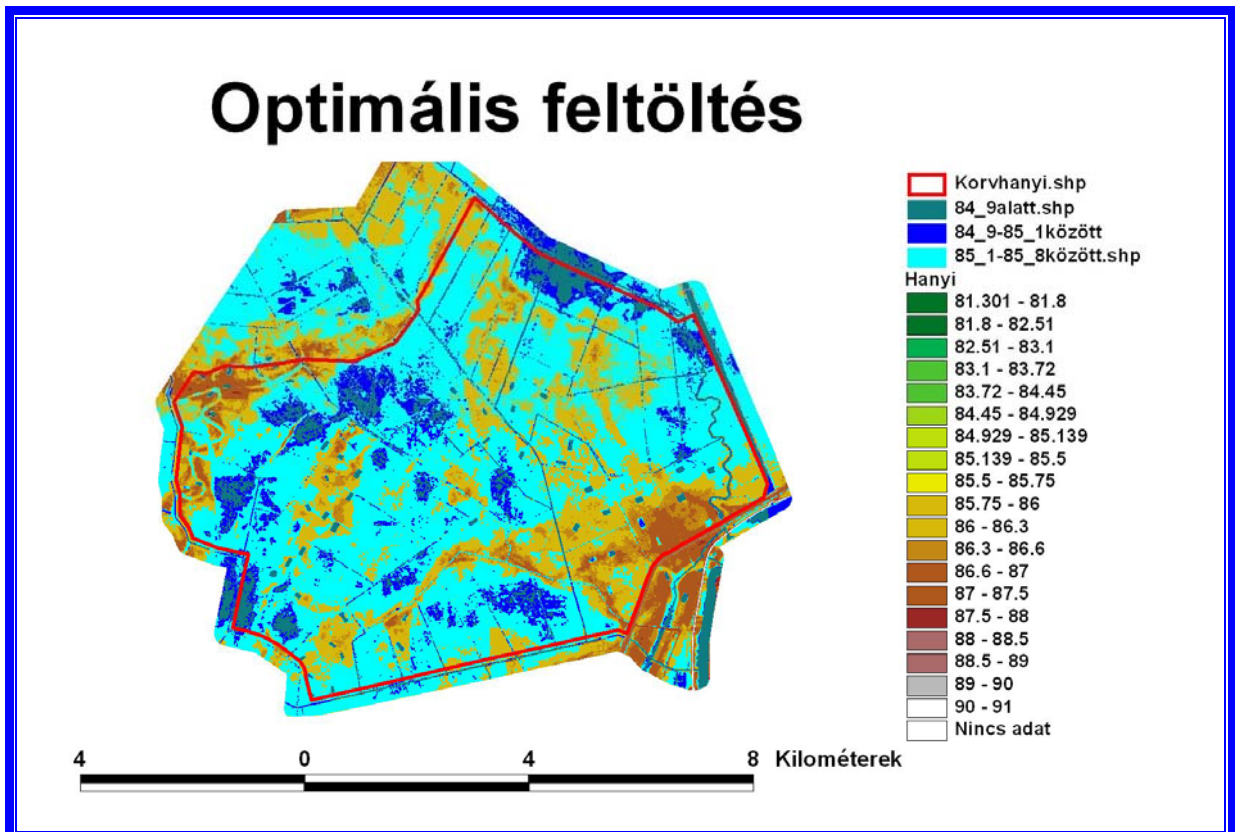
3. ábra: Napraforgó tábla

4. ábra: Facsoport, faültetvény

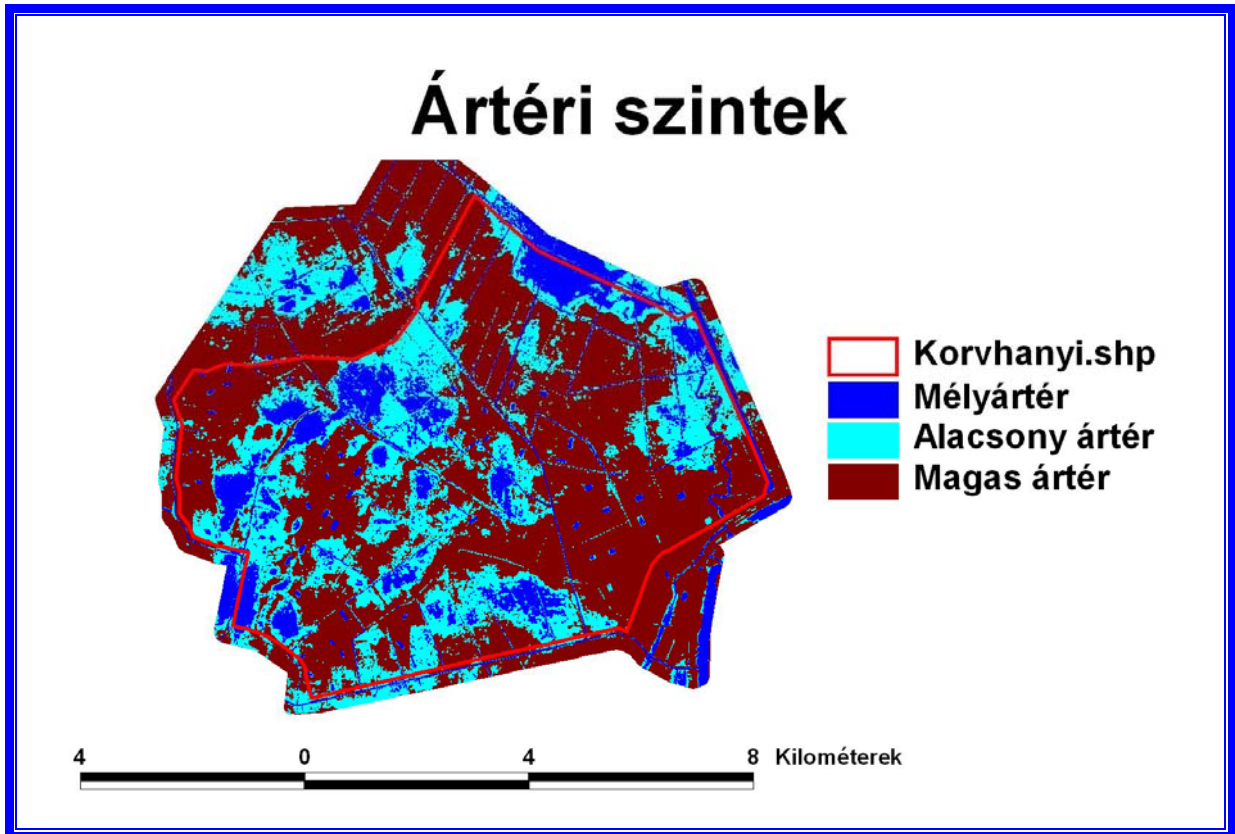

5. ábra: Hidrológiai elemzés

6. ábra: Optimális feltöltés szintjei

Ártéri szintek

7. ábra: Ártéri szintek a tározóban